

زمان سوار

مجموعه داستان گمانه زن

نویسنده: ضحی کاظمی
تصویرگر: ماهور پور قدیم

www.ketab.ir

کاظمی، ضحی، Kazemi, Zoha

زمان سوار: مجموعه داستان کوتاه گمانه زن/ نویسنده ضحی کاظمی.

تهران: کتابسرای تندیس، ۱۴۰۰.

۱۴۲ ص.؛

۹-۶۹۷-۱۸۲-۶۰۰-۹۷۸

مجموعه داستان کوتاه گمانه زن.

داستان های کوتاه فارسی -- قرن ۱۴

موضوع: -- Short stories, Persian

PIR۸۱۸۴

۸۶۳/۶۲

۷۶۶۵۵۷۲

کتابسرای تندیس

زمان سوار

نویسنده: ضحی کاظمی

تصویرگر: ماهر پور قدیم

چاپ اول: پاییز ۱۴۰۰

تیراژ: ۵۰۰

چاپ: غزال

صحافی: کیمیا

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۸۲-۶۹۷-۹

ISBN: 978-600-182-697-9

قیمت: ۴۵,۰۰۰ تومان

دفتر: تهران، خیابان استاد مطهری، خیابان لارستان، کوچه حسینی‌راد، پلاک ۱۰ واحد ۲
کتابفروشی: تهران، خیابان ولی عصر (عج)، نرسیده به خیابان استاد مطهری، شماره ۱۹۷۷

تلفن: ۰۲۱۸۸۹۱۳۸۷۹ - ۰۲۱۸۸۸۹۲۹۱۷

۰۲۱۸۸۹۱۳۰۲۸

www.Ketabsarayetandis.com

ketabsaraye_tandis

@tandisbooks

تمام حقوق محفوظ است. هیچ بخشی از این کتاب به‌دون اجازه‌ی مکتوب ناشر، قابل تکثیر یا تولید مجدد به هیچ شکلی، از جمله چاپ، فتوکپی، انتشار الکترونیکی، فیلم و صدا نیست. این اثر تحت پوشش قانون حمایت از مؤلفان و مصنفان ایران قرار دارد.

مقدمه

می‌گویند در زمان انوشیروان طاعونی فراگیر شد که عرصه‌ی شاهنشاهی را درنوردید. پیر و جوان، دهقان و بازرگان را کشت؛ کسی از داس مرگش در امان نماند. این‌طور می‌گویند که خود پادشاه هم به وجه سختی از این بیماری دچار شد و به سختی از آن برخاست. بعدها قدر پزشکان را دانست و بیمارستان و دانشگاه ساخت. چه می‌شد اگر گردن‌آویزی از آن دوران سیاه در روزگار ما کشف می‌شد و همراه خودش سلول‌های زنده‌ی بیماری را دوباره در بین‌مان شایع می‌کرد، چه بلایی بر سر ما می‌آورد؟

نیازی نیست نگران این مسئله باشیم؛ کسی نمی‌تواند در زمان سفر کند. تا بوده زمان سوار بر انسان‌ها بوده است. در مشت زمان اسیر بوده‌ایم و ارباب‌رانش بر سر و سرنوشت آحاد بشر رانده است. در این میان اما ما آدم‌ها قادر به تخیلیم؛ تخیل انسان تنها چیزی است که بر زمان سوار خواهد شد. می‌تواند برود به گذشته و با خودش گردن‌آویزی زیبا از ملکه‌ی ساسانی برگیرد و به روزگار اینک بیاورد و از اینک ما هم در گذرد؛ برود به آینده. تخیل می‌تواند بر همه‌چیز سوار شود، بر زمان و مکان.

ادبیات گمانه‌زن گونه‌ای از داستان‌هاست که تخیل را به غایت خود رها می‌کند تا همه‌چیز را بیازماید. موضوع داستان گمانه‌زن تردید درباره‌ی متقن‌ترین قوانین جهان است؛ گمانه‌زنی درباره‌ی زمان، مکان، سیارات، قوانین فیزیکی و البته روابط انسان‌ها در شرایطی که جهان جور دیگری بود. نویسنده‌ی داستان گمانه‌زن جهانی دگرگونه را در

تخیل می آورد، موقعیتی که قوانین شناخته شده‌ی فیزیک دچار تغییر شده است، به جایی دیگری در فضا می رود، به گاه دیگری در زمان و آن وقت در آن وضعیت عجیب آدم‌ها را کنار هم می گذارد. عشق را بررسی می کند، ترس را، مرگ را و تکاپوی انسان را برای زنده ماندن و زندگی کردن به نمایش می گذارد.

آنچه به قلم ضحی کاظمی در مجموعه داستان‌های زمان سوار خلق شده است، داستان‌هایی در گونه‌ی گمانه‌زن هستند که بیشتر در زیرگونه‌ی پاد آرمان شهری قرار می گیرند. جایی در آینده که تلاش بشری برای ساخت آرمان شهر با شکست روبرو شده است. داستان‌ها این عطش بشر به همکاری برای برقراری بهشتی موعود بر زمین را در بوته‌ی آزمون قرار می دهد. تخیل نویسنده مختصات دنیای آتی را به دقت ترسیم می کند و آن وقت آدم‌ها را با تمام کشش‌های انسانی و ضعف‌هایشان، در آنجا قرار می دهد. هر کدام از داستان‌ها خلق زیبایی از تخیل نویسنده هستند که پیچیدگی‌های تکنولوژیک و فوچریستیک را کنار مضامین آشنا و ساده‌ی انسانی قرار می دهد. در خلال خواندن نوشته‌ها به شهود جوهر انسان می رسیم؛ که چه در هزاران سال پیش چه هزاران سال بعد، چه در زمین، چه در مریخ، انگار همیشه چیزی مشترک در آن است. داستان‌ها از این منظر بی نهایت انسانی هستند؛ انسانی ترین‌اند. موضوع اصلی آن‌ها آدم‌هاست و شکستن خط زمان و مکان، به جهت برجسته‌سازی موضوعیت «آدم» است در موقعیت‌هایی غیر ممکن که تجربه ناپذیرند.

ضحی کاظمی در مجموعه‌ی زمان سوار نه داستان را چیده است؛ ظاهراً پیرنگ داستان‌ها از هم مستقل است و خواندن یکی بر دیگری تأثیر روایی ندارد. با این وجود مضامین داستان‌ها بسیار در هم تنیده و هم‌نشین‌اند. می شود قصه‌ها را خواند و برداشت نمادینی از هر کدام کرد. می شود گردن آویز شومی را که بابت عشقی خالص از روزگار گذشته به آینده سفر می کند نماد نفرین مکرر تاریخی دانست که بر ساکنان سرزمین ما می رود. می شود روزگار نفس تنگی و کپسول‌های اکسیژن را نماد خفگی ذهنی مردمان جامعه دانست و داستان را آن‌طور خواند. شاید پوست‌کنان فضایی که بر زمین ظاهر می شوند، بلایای حاضری بوده‌اند که چشمان کور جامعه از دیدنشان سر باز می زده

است. آری می شود قصه ها را نمادین خواند، اما اگر چنین کنیم بسیاری از زیبایی و عمق داستانی را از دست خواهیم داد چراکه این قصه ها نمادین نیستند. خصلت ادبیات گمانه زن، یک گمانه زنی صادقانه است بدون هیچ پیش داوری و شعار. قصه های ضحی کاظمی نمادین نیستند، نه بیشتر از آنچه جهان واقعی نمادین است. قصه ها صادقانه شهود تخیلی نویسنده هستند از بسط الگوهای نامرئی جهان کنونی و تصویر سرنوشت آدم ها در آن موقعیت. موقعیت هایی که جامعه ی انسانی ما به سرعت تمام به سویش می رود بی هیچ درنگی برای دیدن مقصد شومش.

این نه داستان را باید نه میوه ی یک درخت دانست؛ هر کدامشان در ظاهر متفاوتند، اما جوهر و مزه ی داستان ها شباهتی خوشایند با یکدیگر دارند. اگرچه داستان ها در موقعیت هایی ناممکن و تخیلی روایت می شوند، اما قلم ضحی کاظمی صحنه ها را چنان به تصویر کشیده که خواننده به راحتی بتواند خودش را به جای آدم های داستان بگذارد؛ از مظاهر شگفت انگیز دنیای تخیلی لذت ببرد و همان وقت رقت مصائب زیست بشر را در همان دنیا تصور کند.

به این تعبیر، تجربه ی خواندن مجموعه ی زمان سوار به تجربه ی سفری اعجاب انگیز می ماند. منزل به منزل از قصه های تخیلی گذر می کنیم و در هر گذر انگار چیزی از مضامین اصلی می فهمیم؛ سفری که منجر به درک برداشت شهودی نویسنده از جهان زیسته اش خواهد شد.

ایده دادن برای آینده ی بهتر و ساختن آرمان شهر، کار نویسنده ها نیست؛ ارائه ی راه حل های سریع و فوری برای مشکلات روزمره بر عهده ی نویسنده نیست؛ مشاغل بسیاری در جامعه ی بشری به این امر می رسند. نویسنده کارش طرح سؤال است؛ تخیل حالت بسط یافته ی وضعیت کنونی ست؛ کار نویسنده جنبانیدن ذهن مخاطب است. داستان های زمان سوار در ولوله ی شلوغ روزمرگی مخاطب را لختی در خلصه ای آرام فرو می برند. به او جهانی را می نمایند که هیچ وقت تجربه نکرده است و باعث می شود مخاطب بتواند به همه چیز از فراسوی قوانین صلب و جبار شناخته شده نگاه کند. لذتی که این تخیل در ذهن مخاطب می شکند بسیار یکتا و دلپذیر است.